

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae. In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-
clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-
phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De illicita astrologia. Ca. 52

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

DE ILLICITA ASTROLOGIA

Non dicit ex planetarū situ, sed Christi potentia & aduentu cœlos ardentē, id est ꝑ. c. 63. §. 4
ætherem seu sphæram ignis, solui cæteraq̄ inferiora elementa tabescere.

XXI § Stellatum quippe cœlum in tellurē, cæteraq̄ elemētata vnanimi-
ter æqualiterq̄ influit, nō em̄ credendū est, vt inæquali vi inferiora respiciat quasi
vni parti inuideat, alteri faueat. Tametsi inæqualē vim ostēdat, & diuersum effe-
ctum operet, quod essent pro qualitate, & dispositiōe corporū, nō variatione stel-
larū, alioquin om̄is effectus à stellis proficiscēs, quū in vna regione cōtingeret, in
oī euenire necesse eēt. Nēpe indifferēs ē cœli motus oībus inferiorū regū motibus
etiā inter se cōtrarijs eodē em̄ mō terra descēdit, & ignis ascēdit, aer flat, & aq̄ de-
fluit. Rursus elementa sibi subiectas materias indifferenter mouēt etiā diuersimo-
de, vtpote ignis indurat limū, liquefacit cœram, aqua extinguit carbonem, incen-
dit calcem aer mediantibus solaribus radijs, denigrat cutē Aethiopsis, & albeficat
tælam lini. Vnde errant iudicantes de conditionibus inferiorum Astrologi, quo-
rum iudicia subsequens experientia frequenter vincit, veniamus igitur ad ipsius
astrologiæ artem superstitiosam.

De illicita astrologia.

Caput LII.

Hiere. 10
Ecci. 34.

EX quo licita astronomiæ ars aliquādo vacillat (vt iam dictū est) multoma-
gis vana doctrina illicitæ astrologiæ fallax est atq̄ erronea. Nimirū astro-
logia non ars, sed vanitas esse cōprobat, de qua scribit: Doctrina vanitas
eorū lignū est. Diuinatio quoq̄ erroris, ac auguria, & mēdacia vanitas est.
Astrologi quippe singulares astroꝝ influentias singūt, ex eisq̄ futuros euētus & na-
turæ secreta rimant. Et specialiter quandā propinquā diluuiōis plagam ex cen-
stellationibus euenturam inconsulte autumant, suaq̄ commenta sacra accommo-
dant scripturæ, quæ in pluribus locis de futuro quodam cataclismo nondum im-
pleto, sed in breui adimplendo loquitur. Quem quidem cataclismū ipsi Astrolo-
gi influentijs astroꝝ adscribunt, dicētes inuisibilia dei, per ea quæ facta sunt, intel-
lectā conspicit. Siquidem cœli enarrāt gloriam dei, & opera manuum eius annun-
tiant firmamentū. Ad hoc Psalmistæ dictū pro futuroꝝ notione nil disseruit, quia
non futura, sed præsentia dei opera demonstrat, quomodo cœlū, id est, stellæ or-
bitulares, & firmamentū, id est, stellæ fixæ, ostendāt gloriā, potentiā, ordinemq̄
diuinæ sapientiæ, à magnitudine enim speciei & creaturæ poterit cognoscibiliter
creator horū videri. Nec Astrologis patrocinauit Apostoli autoritas, qui notāter
dixit, inuisibilia, non futura, quæ erunt visibilia, per ea facta sunt, intellecta, scilicet
intellectuali visione conspiciunt, non imaginaria computatione deprehendunt.
Dei nempe bonitas, magnitudo, potentia, & cæteræ virtutes inuisibiles in creatu-
ris visibilibus fide conspiciuntur.

Roma. 1.
Psalū. 18.

Sapīæ. 13
Roma. 1.

Ephemeris
genus est
historiæ

Picus.

ꝑ. cōtra astro-
lo. i. cu m ca-
pitulis sequi.
ꝑ. de p reno-
tiōe. 8. & 10

I § Cataclismus vero in sacris cōminatiōibus ꝑconizatus certē eūeturus,
sed certo modo vel tpe vel loco planetarū cursibus minimē adscribēdus. Tametsi
in astroꝝ situ & cursu, scđm astronomicas calculatiōes, qđā errantiū fideꝝ habitu-
dines apparēt futuræ, quas quidē Astrologi asserūt plenas esse miratu ac terrore.
Proinde in suis ephemeridis ponūt, quō in anno, qđ Chri natali millefimus quin-
gentesimus vigesimus quartus nūmerabit, accidēt viginti planetarū cōiunctiōes,
tum paræ seu mediocres, tum etiā magnæ, quæ sedecim signū aqueū possidebūt,
quæ (vt ijdē ariolant) vniuerso fere orbi, potissimū in Europæ climatibus, regnis,
proincijs, statibus, dignitatibus, brutis, beluis marinis, cūctisq̄ terræ nascētibus
indubitātā mutationē, variationē, & alterationē significāt, talē quidē qualis à plu-
ribus seculis forte nō fuerit, præsertim cum insolito frigore & ingenti alluuiōe.
Autumāt ꝑterea magnā Iouis & Saturni in scorpione cōiunctiōē. Anno 1483.
præteritā suum effectum nondū complese. Cui om̄ia rara & magna, quæ interim
contigerunt, imputāt, ex ea deniq̄ annuntiāt aduentum fallacis Prophetæ. Nul-
lum tamē, præter ipsos Astrologos, fallacem Prophetā hæctenus apparere Picus
ait: subiūgens Astrologorū temerariū esse figmentū, quo insignia post multos an-
nos euēta ad aliquā præcedentē cōiunctiōē referunt. Nam si magnæ cōiunctio-
nis virtus esset aliqua & efficax, statim inciperet & sero desineret, nō diu à suo effe-
ctu cessaret. Sed quia est ficta, idēo inefficax, neq̄ tractu tps aliquē nouū effectum
produ-

producere valet. Imò nec vim post se nec semen relinquit, quibus singularis effectus propagetur, nec edoceri potest, vbi nam talis vis præteritæ magnæ cõiunctionis interim cõseruetur.

- I. eo. §. 29** II § Quæ sint cõiunctiones magnæ, mediæ vel minores, ingens est inter astronomos dissensio. At multæ & magnæ rerû mutationes euenerunt absq; magnis cõiunctionibus. Ecõtra magnæ cõiunctiones trãserunt absq; magnis euentibus. Nimirum nulla potest reddi ratio quare Planetæ plus possint cõiuncti q̄ separati. Nam etsi cœlestis dispositio (vt dixi) sit vniuersalis causa inferiorũ rerũ, tamẽ earundẽ variationẽ nõ efficit, neq; effectus distinguit, nisi pro cõditiõne materia rum iubeat. Quocirca astrologi in cœlo false finxerunt imagines, signa, partes, Antifia, Dodecathemoria, domus ac alia huiusmodi, ex quibus fallibiliter futura prædicunt. Ob id eos Picus hominũ deceptores & deorũ infamatores nõ immẽdiato nominat. De qbus propheta inq̄: Diligunt vanitatẽ & quærunt mēdaciũ. Verũtamen vani filij hominũ, mēdaces filij hominũ in stateris, vt decipiãt ipsi de vanitate in idipsum. Dicunt in cogitatione, accipiant in vanitate ciuitates suas. Nec obstat dictũ Methodij, de quo supra fit mētio.
- III §** Et quãuis Adalbertus magnus astrologiæ multũ tribuere, ac etiam ab alijs superstitionibus minime abhorruissẽ videatur, librũq; de mirabilibus edidisse asseratur, cuius summa est, res mirã fieri per cœlestes virtutes, tamen eiusdẽ Adalberti auditor Thomas de Aquino istis vanitatibus non adhefit, sed astrologi influetijs tãtũ moderate tribuit, quãtũ rationabiliter debuit semp̄ sub ea cautela, vt astrologia cõsona esset fidei catholicæ.
- IIII §** Rursus astrologi (vt ait canon) dicti sunt eo qd̄ in astris augurantur, q̄ vulgo Mathematici nũcupantur. Cuius superstitionis genus latini vocãt cõstellationes, id est, notationes syderum, quomodo se habeãt, & quis ex eis proueniat effectus. Talia phantasmata pullulauerunt in Aegypto, quæ est mater idololatriæ. Hieronymus em̄ affirmat, ex opprobrijs Aegypti, hoc est ex reliquijs idololatriæ esse, requirere stellarũ cursus & futurorũ ex eis euẽtus rimari. Augustin⁹ aut̄ astrologicam vanitatẽ à Persis esse allatã asserit. At vnde cũq; veniat astrologia, est tamen q̄ maxime supstitiosa, orta de nugacibus cõiecturis, q̄ tallacib⁹ adoleuit & perimẽtis, fora seculi vitio, nutritaq; est curiositate hominũ, futura sciendũ auida.
- Nam astrologorum decreta contra rerum cœlestium naturam & dignitatem sunt deducta ab humana quadã similitudine, nõ philosophica ratione, sed poetica licẽtia, & à meris fabulis arbitrarijsq; cõmentis. Et quãto maiore licẽtia cõfinguntur, tãto rudibus & imperitis mirabiliora vidẽtur. Quare vanissima astrologorũ signemta nec rationibus firmantur nec experimẽtis.**
- V §** Astrologiam sequuntur Mathematici, qui ex stellis & syderum cursibus augurãtur. Hinc Magi infantiũ, Necromantici furiant, Chiromantici delirant, Geomantici mentiuntur, Planetarij fabulantur, similesq; fallaces artes inde proficiunt. Ex astrologicis etẽm superstitionibus pessima idololatria fluxit, & timẽdũ est, ne rursus cœlestia corpora dei honore colãtur à vehemẽtioribus astrologiæ zelatoribus. Siquidẽ scriptũ est: Ne forte eleuatis oculis ad cœlũ videas solẽ & lunã & oĩa astra cœli, & errore deceptus adores ea & colas. Et in canonibus cauet, ne liceat Christianis tenere traditiões gẽtilium, & obseruare siue colere elemẽta, aut lunã, aut stellarũ cursus, aut inanẽ & fictã signorũ efficaciam.
- VI §** Ergo astrologia iterdicit lege canonica atq; ciuili. In synodo em̄ Tolitana decretũ est, si q̄s astrologiæ vel matemsi existimat esse credẽdum, anathema sit. Ius quoq; canonicũ dãnãt astrologos, ac alios q̄ illicitas diuinatiões pollicentur. Quos ius legale vltimo supplicio ferire iubet. Lex insuper diuina astrologicã prohibere videtur, vbi saluator noster præcipit ne simus solliciti in crastinũ. i. de futuris, dicẽs, crastinũ diem sollicitũ esse sibi sufficere diei malitiam suã. Cui prohibitiõ in heret apostolus inq̄iẽs: Videte ne quis vos decipiat p̄ philosophiam, & inanẽ fallaciã secũdũ traditionẽ hoĩm, scđm elemẽta mũdi, & nõ scđm Chr̄m.
- Per elemẽta Athanasius intelligit solẽ & lunã, qbus elemẽta afficiuntur, qbus vania cõditiõne tempora cõstant, quorum temporũ obseruatiões apostolus refellit.**
- Quam

Picus.
5. cõ. astrol.
per 10.

3. cõ. astr. 18.

Pfal. 4

Pfal. 61

Pfal. 138.

Albertus de
mirabilib⁹

26. q. 3. c. 1

26. q. 2. sed

& illud.

26. q. 3. c. 1

Picus

6. cõ. astrol.

10. & 16. & 11

12. c. 7

Deute. 4

26. q. non licet.

26. q. 5. & extr. de for. ti. pto. & ff. de iniur. l. item labeo §. si q̄s astrol.

C. de malefici. l. nemo. Coloss. 2

26. q. 5. & extr. de for. ti. pto. & ff. de iniur. l. item labeo §. si q̄s astrol.

C. de malefici. l. nemo. Coloss. 2

26. q. 5. & extr. de for. ti. pto. & ff. de iniur. l. item labeo §. si q̄s astrol.

C. de malefici. l. nemo. Coloss. 2

26. q. 5. & extr. de for. ti. pto. & ff. de iniur. l. item labeo §. si q̄s astrol.

C. de malefici. l. nemo. Coloss. 2

26. q. 5. & extr. de for. ti. pto. & ff. de iniur. l. item labeo §. si q̄s astrol.

C. de malefici. l. nemo. Coloss. 2

26. q. 5. & extr. de for. ti. pto. & ff. de iniur. l. item labeo §. si q̄s astrol.

C. de malefici. l. nemo. Coloss. 2

DE ILLICITA ASTROLOGIA.

- Gala. 4** Quam vanitatem apertius execrat, dicens: Quum essemus paruuli, sub elementis mundi eramus seruientes, nunc aut quum cognoueritis deum, imò cogniti fitis à deo, quò couertimini itez ad infirma & egena elemèta: quibus denuo seruire vultis, dies obseruatis, & menses, & tpa, & annos. Timeo vos, ne forte sine causa laborauerim in vobis. Sup quibus verbis Augustinus scribit, qd eadè verba Apostolus prompserit, quia tempore obseruatiões utpote horoscopi, magnū animæ periculū cōcernunt. Vnde idem nil vnq̄ diuinatrici astrologiæ arrogauit, sed semper quibus potuit rōnibus, derogauit. Quinimo in libris de Christiana doctrina, dum astronomiē mentionem haberet, censuit astrologiā, quæ vicina est errori fatua fata cantantiū salubrius honestiusq̄ contemnendā, & omnia illius artis Mathematicæ vel potius vanitatis commenta prorsus esse tollenda.
- Deute. 18** VII § In pluribus insup sacre scripturæ locis vtriusq̄ testamēti dogmata Astrologorū prohibent. Deus nempe p̄ Moysen ad populū suū ait: Gentes istæ quæ possidebitis terrā, augures & diuinos audiūt, tu aut à dño deo tuo aliter es institutus. Per augures superstitioni Astrologi denorant secundū Augustinū, aliosq̄ doctores: Nam odit dñs obseruātes vanitates superuacue. Qui in Hieremia inquit: Nolite audire prophetas vestros, & diuinos, & somniatores, & augures, & maleficos, quia mendacium prophetant vobis. Ideo diuina sapientia docet nos nō metuere à signis cœli, vel timere ea quæ nec male possunt facere nec bene, quoniam leges populorum vanæ sunt.
- Psal. 30** VIII § Præmissis inhibitiōibus postergatis, nō solum Hebræi & Gentiles, q̄ vmbra legis & tenebras gentiū euāgelicæ luci, & diuinæ veritati antepōnūt, sed etiā moderni Christiani obseruāt astrologicas vanitates, impiaq̄ deliramēta. Proh pudor in publicis gymnasijs dant operā arti diuinatrici cupiditate. s̄. p̄sciendū futūra, cōtra prohibitionē iuris tam politici q̄ diuini. Ars em̄ mathematica damnabilis est, & interdicta omni modo. In euāgelij nēpe & prophetijs non legitur astrologia vel alia huiusmodi, quæ despecta sunt, quia nihil valēt ad salutē, sed mittunt in errorē. Nimirū om̄ibus vñs Christiani continere debent de futuris euētibus iudicia astronomorū. Quos Esaias detestat: Quia cōfidūt in nihili, & loquuntur vanitatē. Inq̄ nāq̄ ad sup̄bos Babylonicos, apud quos astrologia plurimū viguit. Sapia hæc & scia tua decipiet te, veniet sup̄ te malū, cuius nescis ortū, hoc ē, qd tibi nec Mars nec Saturnus p̄signauerit, & irruet sup̄ te calamitas quā nō poteris expiare. i. astrologicis superstitionibus depellere. Et paulo post subdit: Stent nūc & saluēt te augures cœli, q̄ contēplabant sidera, & supputabāt menses, vt ex eis annūtiarent euētura tibi, facti sunt quasi stipula, ignis cōbussit eos, nec liberabūt animā suā de manu flammæ. Democrati est illud vulgatū. Quod an̄ pedes nemo spectat, cœli scrutantur plagas. At illi nebulones de nubibus & qualitate aeris in quo habitant, nil certi vel vere prædicūt, multo ergo minus de remotissimis cœli plagis iudicare valent.
- Esa. 47. & 59** IX § Cæteræ inferiorū rez defectio, & hoim malitia astris est minime imputanda. Ait quidē Augustinus: Qui putāt stellas hāc habere potestātē, vt ex eis p̄deat malitia hominū, magnā cœlo faciunt iniuriā, in cuius velut clarissimo senatu ac splendidissima curia opinant scelera faciendā decerni, qualia si aliqua terrena ciuitas decreuisset, genere humano decernēte, fuerat euertenda. Quā sententiā Mirandula roborat ratus esse cōtra bonitatē & sapiam diuinā, qd potētissima cœli manus hoimē quanq̄ liberū, infirmū tamē, flectet ad eā partē ad quā minime eū velit deus declinare, & qd stellæ, quæ dei iussa nunq̄ trāsgrediunt, ad trāsgressionē impellāt hoies, qui quū peccāt, deficiūt, neq̄ conuenit causis superioribus semp̄ efficiētibus, vt homines ad deficiendū inuitēt. Basilius quoq̄ ait: Si ex stellis naturaliter malū procedit, creator erit effector mali, qd esset deo iniuriosum: opus em̄ malum malitiā arguit opificis. Idcirco Chrysofomus opinionē Astrologorū, veluti blasphemiam reñcit, illā videlicet qua freti putāt Saturnū aut Martem, aut Venerē, aliasve stellas in causa esse, vt fur aut adulter quis aut homicida fiat. Falsum igitur atq̄ vnum est (quod quidam Scioli dogmatizant) alias stellas esse bonas, alias malas, diuersitatēq̄ efficiendū nō ad materiā & radij susceptaculum, sed ad variā fidē in cœlo positionē referunt. Inconueniens (inquā) est naturæ, vt ipsa se destruat &

J. c. 55. §. 6

J. c. 5. §. 8.

J. c. 5. §. 2. &

J. c. 5. §. 11

J. c. 5. §. 5

J. c. 31. §. 3

J. c. 18. §. 11

J. c. 5. §. 6.

in prin.

J. c. 31. in pri.

J. c. 25. §. 11.

J. c. ca. 42.

in fine.

J. c. 5. §. 13

J. c. 51. §. 17

J. c. 51. §. 15.

J. c. 51. §. 9.

J. c. 5. §. 6. &

J. c. 5. §. 10

J. c. 51. §. 21.

vim in-

vim, iniuriamq; sibi ipsi inferat, nec nõ inferioribus viuētib; pñitiem moliatur? hora cæli naturali causa nec fieri potest nec significari debet.

X § Nõ iuuat astrologos sentētia Augustini dicētis: Corpa crassiora & inferiora regi p subtiliora & superiora quodā ordine, qā deo ordinata sunt. Nā nihilomāgis ex eis dē superioribus possunt prænūtiare futuros euētus qui accidunt secundum inferiorū corporū variationes. Omnis quippe supior influentia est bona licet nobis pueris nõ semp bene cōducatur. Augustinus em̄ ibidē subiūgit, omnia corpora regi p spiritum vitæ, & spiritum vitæ irrationalis p spiritū vitæ rationalem. Hinc Psalmista: Omnia subiecisti sub pedibus eius, oues & boues, &c. Rursum spūs vitæ rationalis desertor & peccator regit per spiritū vitæ rationalem, piū & iustū, & iste p deū. Sic ergo volūtas dei est prima & bona causa omniū motionū. Nihil em̄ sit, qd nõ de aula summi imperatoris, aut iubeat, aut pmittatur secundū iustitiam pmoꝝ, aut pœnæ in totius creaturæ amplissima republica. Supiores itaq; influentiæ in inferiora bene agūt dispositiue. Diabolicæ aut aut alię inferiores, & nociuæ influentiæ agūt pmissiue. Naturales insup influentię innumerā variationē causant, secūdu inferiorū eius abiectarū materiæ dispositiōes, prout cernitur in diuersis herbis, plantis, frugibus, alijsve rebus in vno agro, eodēq; momēto productis sic equus equū, homo hominē ab vno climate, i. cæli inclinatiōe generat, & sic de infinitis similibus. Quotidie fit varia elemētoꝝ cōmotio, & diuersus mūdi tumultus sub eadē cōstellatione & cæli influētia.

XI § Quo fit Astrologorū iudicia de pluuijs, ariditatib; vētis, bellis, morbis & reliquis excogitatis euētib; cōmuniter falli pro diuersitate situū & locorū, proq; dispositiōe elemētoꝝ & incolarū. Quum maxime ipsi ætoli plerūq; plura falsa q̄ vera p̄dicere inueniunt, tum etiam quæ casualiter vera p̄dicunt, præ his, q̄ mentiuntur, pars ea millefima non apparet. Seneca eos irridet qui p̄dicebant q̄tannis Claudii Cæsare moriturū, nec tamē moriebatur. Sic nostra tēpestate singulis annis pontifices vel reges ē vita discessuros astrologorū iudicia intonat, vngiori tum tempore illi superuiuūt. Et sic defecerunt in vanitate dies eorū & anni eorū cum festinatione. Cicero admiratur quemq; extare, qui credat his, quorum prædicta quotidie videt re & euentu refelli. Et si interdū, quod astrologi p̄dixerint, casu forte fortuito ita euenerit, nõ mirū si pluuia vel serenitas i iudicio astrologico decies posita, semel eueniat. Id autē fit, nõ ex causis supiorū influentiæ, q̄s astrologi fingūt, sed potius inferiorū ex causis, quas ipsi nõ inuestigāt. Elementa em̄ & alia inferiora sunt mutabilia, nõ semp eodē modo se habētia.

XII § Nam terra est maledicta & indies grauius à deo maledicit propter hominum mala opera, quibus inficitur aqua, aer & ether, cæteraq; inferiora corruptibilia, quæ inde tanquā ex causis propinquis, accedēte aliquādo diabolica immisiōe, & nõ ex planetis seu alijs stellis procul positis reddunt impura. Ad hoc Picus, nõ est inquit opus cælo, vbi malitia, despectrix dei & cæli, fatis est. Quā obrem errata hominū, & missa flagella nõ cælo, sed nobis ipsis imputāda sunt, q̄ dei cōtemnimus ordinē, quē cæli & sydera seruāt. Quia (vt Augustinus ait) nihil est tam ratis legibus, fixisq; firmatum, quā sursum sydes ab authore naturę cæli & terræ ordinatissime dispositus. Dū ergo causam nostræ calamitatis querimus, ad proximū eundū est. Vnde cōcludit, à cælestibus corpibus seu constellationibus nõ deduci diluuiā, vel alia nostra incōmoda in has ptes inferiores. Hoc approbat per plura Thomæ cōtra gentiles argumēta, quibus sentire videt motū cælestium corporū semper esse eodem & certo modo, eius autem tanq; naturalis causæ impressionē recipiūt inferiora secūdu suū modū qui est incertus, siquidē hominū dispositiōes sunt variæ atq; mutabiles, patet quia eiusdē solaris impressio oculis sanis est grata, sauciatis onerosa, & sic de similibus.

XIII § Ex præmissis clarescit, astrologorum iudicia in vento cōflata esse atq; exinde errorem nasci inextricabilem. Ipsi em̄ non attendunt primi motoris voluntatem, nec humanum peruersum arbitrium, nec materiarum, superioribus influentijs subiectarū, diuersitatem & dispositionem. Et tamen illi iudem astrologi fatentur, tam multum in cælo interesse quod constellationibus comprehendere non

3. de tri. 4

Psal. 8

Picus,

2. cō. astrol.
9. & c. 10.
Seneca.

Psal. 47

Cice. de diuinatōi, li. 2

3. cō. astrol.
27. s. de pñc
tiōes. 21. de
ci. dei. 8.

3. cō. gēti. 86

3. eo. §. 10.
& j. c. 53. § 12
in fi.

DE ILLICITA ASTROLOGIA.

non possit. Quocirca querit Augustinus: Cur tã multa ex constellationibus pronuntiat, quæ ad illud secretũ pertinet, quod nemo potest comprehendere. Et Iob: Nunquid nosti ordinem cœli, & pones rōnem eius in terra? Et ite: Quis enarrabit cœli rōnem? Et Sapiens ait: Difficile æstimamus quæ in terra sunt, & quæ in prospectu sunt, inuenimus cum labore, quæ aut in cœlis sunt, quis inuestigabit? Et Esdras, qui sup terrã inhabitãt, quæ sunt super terrã solũmodo intelligere possunt, & non possunt portare quæ in futuris t̃pibus re promissa sunt. Porro in cœlesti Harmonia nemo dignoscere potest, quid cuiq; stellã sit propriũ præter deũ, qui omnes per nomina, id est, proprietates vocat. Quæ quidẽm vocatio scdm Gersonem, est quædam distincta virtus & operatio cuiuslibet stellæ à deo attribta, nomina eũ sumuntur à rerum proprietatibus.

XIII § Quãobrem vterq; Picus duplicem taxat errorẽ Astrologorum. Primũ, q̃ multa subiiciũt cœlo, quæ inde nõ pendẽt. Altez, q̃ ea quæ cœlum etiã efficit, inde tamen præuidere Astrologi nequeũt. Propterea ipsi ad excusanda sua falsa iudicia, vtunt authoritate Ptholomæi: Qui postquã docuit Astrologos iudicia, subiunxit: Etiã si quispiã ipsam disciplinã ritæ consequat, esse tñ necessariũ, vt is quãmsã pissimẽ, offendat tum ob rei naturã, tum ex nostra imbecillitate quæ substantiæ artis magnitudine succumbit. Siquidẽ de spheraz numero, ac de stellis tam erraticis quãm fixis. Item de aspectibus, id est, radicationibus fidez, sunt absurda & incerta dogmata variãq; sententiã.

XV § Ex iudicijs deniq; & ambiguitatibus seu vanitatibus Astrologoz nihil solidũ, nihil firmũ, nihil certum, nihil verũ, nihil rationi, vel experientiæ consentaneũ, affirmari potest. Cœlum eũ cum planetis cæterisq; sideribus in omnibus, motibus, coniunctiõibus, oppositiõibus, retrogradationibus, & reliquis suis directionibus, multo plus ab hominibus ignorat quã scitur. Imò nec minimũ arboris folium tñ à nobis scitur quantũ ignorat, quum contineat numeros & figuras earumq; combinationes infinitas. Diuersificatio quoq; influxuum & suorum effectuum multotiẽs causat ex momentaneis cœli motibus, quos similiter ad punctum sciri non posse Astrologi fatentur.

XVI § Sed ipsi de futuris euentibus iudicãtes frequẽter in authoritatem adducũt scripta Albumasar, Hali, aliorumq; philosophoz gentiliũ, quoz equidẽ scripta magis ad superstitiones quã ad sanos intellectus ipsi retorquẽt. Quotidie allegãt illud Ptholomæi: Astra influunt, non necessitant, vtrũq; videt falsum. Nam astra nõ eo modo, id est, male influunt, sicut Astrologi argumentantur. Qui etiã cõcedũt, rudes & insipientes homines (quoz infinitus est numerus) per astroz influentiã cogi, quia fatuus statim indicat irã suã. Ergo scdm hãc astrologoz opinionẽ astra necessitant, necessitate, s. facti. Imò iuris necessitate vere necessitant, quia ita virtuose homines se disponere deberẽt vt salutiferẽ influentiã à superioribus dependẽtis capaces essent. Igitur sicut portauimus imaginem terreni p labem peccati, portemus & imaginem cœlestis per reformationem nostri.

XVII § Hinc Picus notat, humanũ corporeum spiritũ & tenuẽ vaporẽ sua proportiõẽ respondere cœlo, cuius calor ipm semp fouet. Cui si interdum nocet, nõ alia rōne nocet, q̃ ex infirmitate suscipiẽtis, qui sub pondere tãtã bonitatis ægritudine sua fatiscit. Per nostra quippe vitia, malasq; affectiones inferioribus & diabolicis influentijs locum præbemus vsque adeo q̃ bonæ angeloz & naturalis astroz influentiæ circa nos sint frustratæ. Et sic in nobis verificat illud Lucæ: Ab eo aut qui nõ habet, & quod habet, auferet ab eo. Item, cœlestis calor in naturã elementã delabit, & si asperis vel seculentis materijs inciderit, à cœlesti proprietate degenerat, & elementoz asperitatẽ ad affectum deducit, vt vrat subiecta vel nimium madefaciat. Talis intemperies nõ à cœlo, sed ab elementis procedit, quãdo eis cœlestes influentiæ minus resistunt.

XVIII § Sequit ergo: Astrologos non posse prædicere quicq; quod sit si de aut authoritate dignum, aut veritate fulcitum. Qui imaginarias cœli partes item signa & astroz domus, & aspectus sectionesq; circuli ad dimetiẽdos stellarum motus inconsulte excogitauerunt & variã diuersamq; naturã eis indiderunt, Humana

5. de ci. dei. 3
Iob. 38
Sap. 9.
4. Esd. 4
Psal. 146
Gerf. 1. 11
Logi astrologie
Picus
1. cõtra astrolo. per to. &
5. de preno. tione. 7 & c.
. 11. & 12.
Ptholomæus.

§. c. 51. §. 15.
§. eo. §. 8
§. c. 51. §. 16.
§. c. 51. §. 18.
§. eo. §. 18
§. cod. §. 4. in fine
§. c. 53. i. p. 1.
j. eo. §. 12
§. c. 28. §. 7.
& j. c. 52. §. 6
j. c. 57. §. 10.
§. c. 57. §. 4.
& j. c. 67. §. 3
§. eo. §. 10
§. cod. §. 12.
& j. eo. §. 61
§. c. 50. §. 3
§. c. 51. §. 9
§. c. 51. §. 7.
& j. c. 53. §. 5.
in fine

§.eo. §.4 & Humano etem & terrestri more celestia tractant ac si astra arbitrio quodam,
 j.ca. 65. §.3. non naturali necessitate, vires suas effunderent. Nimirum ab vniuerso stellarum
 §.eo. §.2.16 cœtu terrena efficiuntur, quoniam omnia & singula cœli lumina sunt efficacia,
 §.c. 51. §.11. benefica, & amica rebus terrenis. Astrologi quoq; dumtaxat. 1022. stellas cogni-
 §.eo. §.13. tas habent, in quibus putant se artem tenere, artis materia penitus ignorata, reli-
 §.eo. §.6. & quas stellas, quarum notitia carent, inefficaces asseuerant, quod errore se tueri nitun-
 §.c. 48. §.9. tur. Variant sua iudicia secundum varietatem horoscopi, i. secundum positionem plane-
 §.eo. §.10 & tarum & signorum, e quibus prospera aut aduersam fortunam pronosticant. Qui quidem
 §.ca. 51. §.21 horoscopus à Pico perbelle confutatur. Atqui nullus est dies neq; hora qua non
 §.c. 49. §.4 bona vel mala contingant in diuersis totius orbis terrarum locis, vnde semper timē-
 & §.eo. §.12 da sunt infortunia hominum, quorum culpa & peruersa operatio causam præstat no-
 & j.c. 53. §.2 stris miseris tam præsentibus quam futuris.

Picus. 7. cōtra astrolog. 8.

6. cōt. ast. 18

XIX § Præterea regulæ astrologiæ sumptæ sunt ex pristinis experimen-
 tis, à quibus astrologi celestium ad terrena influentias & earum effectus cōiungunt, vt
 pote ex priorum similitudinum cōstellationum experientia, quæ tamē eos sæpius fallit. Ni-
 hil aut magis (inquit Picus) potest existimari vanum & fallax ad futura noscenda, quam
 id quod contrariis experimentis asseritur. Veritas enim vna est, nec sibi ipsi aduer-
 sat. Etiam si astrologi scirent omnium stellarum motus & combinatiōes (quod est impossibile)
 tñ ex earum obseruatione non possent habere nec inuenire certam & naturalem experien-
 tiam, quum ipsarum cōstellationum aliquæ nunquam, (vt probant doctiores) aliquæ (vt veteres
 crediderunt) non nisi post multa secula, sint reditura, aliquæ hæcenus nondum
 euenerunt, quum omnes cœli motus à primo æuo vsq; huc non transierunt, nondum cōpleto
 magno anno, quem Plato posuit esse triginta sex millium annorum solarium, in quibus pu-
 rant demum transiuros omnes cœli motus. Nulla igitur episcopi diuturnitate, nulla hominum in-
 dustria vel doctrina de secretioribus syderum iuribus experimentum comparari potest.

6. de p̄noc. 7

Picus. 11. cōtra ast. 1. & 2 Bartho. li. 9 c. 2

XX § Ex huiusmodi & alijs erroribus quos circa astra incognita & motus
 incōprehensibiles, molesq; celestes immensas astrologi cōmittunt, liqueat vni-
 uersam quodammodo labefactam astrologiam. Quæ si labatur vno gradu, tota cade-
 re cōspicitur, quum vnus cœli punctus (vt ipsi aiunt) magnam in terris causat varia-
 tionem. Ipsa igitur astrologia à Iohanne Pico acutissime ac latissime confutata, ab eius
 deniq; nepote Francisco copiose retundit. Tamen si Iohannes in adoleſcētia, quum
 apologia didicit, non abrogauerat fidem astrologiæ, loquens de magia naturali, tamē
 post aliquos annos, aduersus astrologicos dogmatibus nostram religionem læsum iri
 duodecim libros cōfecit, in quibus cōtra astrologos acerrime disputat, & ne ampli-
 us humanum genus (vt ipse inquit) dānet caligo futuri, pestē astrologiæ artis tamē
 hostē ecclesiæ & bonis ingenij perniciosam, cōfutat, explosamq; relinquit. Quos
 libros post ipsius Iohannis obitum Franciscus in lucem produxit, subiūgens talē senten-
 tiam: Astrologia ceu monstruosa vanitas & læua persuasio nullis subsidijs est fulta.

9. cōt. ast. 11.

cōtra ast. lib per to. de p̄not. q̄stio. 5

§.eo. §.15
 §.eo. §.2 Barbarorum prouincias, per Græciam, per Latium euagauit, inanibus dumtaxat nomi-
 bus adiuta. Quod magni illi orbis totum præconijs sunt celebrati, mera fuerunt somnia,
 cernunt illæ magnæ cōiunctiones minus esse quam nihil, horarum electiones sunt nugæ
 de domorum efficientia, de planetarum exaltatione, de reliquis id genus figmentis, iu-
 dicare est vanum. Ideo astrologis omnem fidem abrogandam esse censuit, quum astrologia
 mens est figmentum, mens in eruditis præstigiū. Gerson quoque ratus est, tutius esse
 iudicia astrologorum, maxime de futuris euentibus, in solis opinionibus fundata,
 contemni, quia in eis multa superstitiosa miscent atque falsa, prout in subsequenti-
 bus experimentis sæpe numero apparet.

3. ep̄la. vi.

Gerson de libris astrolo.

§.eod. §.11
 §.eo. §.12 XXI § Ex supra scriptis adductis concludo, futuras tempestates, si quæ (vt
 §.ca. 51. §.19 est formidandum) aliquando euenerint, non dependere ex coniunctionibus planetarum
 §.eod. §.17 in signis (vt asseritur) frigidis coeuntium, sed ex inferiorum turbationibus, ubi dæ-
 §.c. 17. §.9. mones suas malas immissiones inferre semper sunt prompti, non autem vsque-
 & j.c. 60. §.6 quaque permissi, nisi in quantum omnipotens deus ob culpam hominum vel aliam cau-
 §.c. 31 §.6. sam permittere decreuerit. Quod diuinum decretum solus ipse deus nouit, & cui
 j.c. 53. §.10 voluerit reuelare, Salomone interrogante: Sensum dei quis sciet, nisi deus dederit
 §.c. 17. §.23 sapientiam, & miserit spiritum sanctum de altissimis. Hinc Augustinus inquit:
 R Chrūs

Mat. 11 Sap. 9. act. 1.

Christus vna hac voce, non est vestrum nosse tempora, &c. resoluit digitos omnium audacium futura prædicentium.

XXII § Superiora annotata ex authoribus præallegatis excerpti, nõ vt planetarios & astrologos carpã, sed vt futuras calamitates nõ credamus ex astris sed ex diuina iustitia, ob nostra facinora, euenturas, vtq; potius dei potentiam, q̃ cœli influentiam formidemus. Constat nanq; stellarum situationes pro nostra curiositate, non esse inspiciendas, ergo nec pauendas, quia incertum, an & quando ac vbi ex eis prognostica contingant. Ea vero, quæ de futuris euetis in sacra scriptura prædicunt, sunt certa & fixa, itabiliaq; & omnino euetura, ideo summo pere timēda tanq̃ necessario futura. Efficax em̃ est sermo dei omnipotentis: Cui

Sap. 12
Mat. 10
Luc. 12. 21.

(inquã) cura est de oibus, i. de toto vniuerso, Cuius vnigenitus ait: Timete eũ qui potest animã & corpus mittere in gehennã ignis. Nõne duo passeress aſse veniũt & vnus ex illis nõ cadet super terrã sine patre vestro? Vestri aut̃ capilli omnes numerati sunt. Et capillus de capite vestro non peribit.

Eccle. 3

XXIII § Quæ so igitur, altiora te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutatus fueris, sed quæ præcipit tibi deus illa cogita semp̃, & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. In Christũ saluatorẽ bonũ zelũ cõuerte, non remotũ cœlũ aduerte,

Psal. 54

Siquidẽ propheta dicit: lacta nõ in cœlo, sed in dño curã tuã, & ipse te enutrit, & nõ dabit in æternũ fluctuationẽ. i. inundationẽ iusto, supstitiosos vero deducit

Psal. 39

in puteũ interitus. Itẽ alibi: Beatus vir cuius est nomẽ dñi spes eius. Nõ dicit, cui spes ex cœlo est, imò id vetando, supaddidit: Et nõ respexit in vanitates & infanias falsas. Loquens de curiosis, qui scrutati sunt fatuitates & defecerũt scrutatẽs

Psal. 63

scrutinio. Vnde per Hieremiã dñs: In prophetis inquit Samariæ vidi fatuitatem

Hiere. 23

& prophetabant in Baal & decipiebãt populũ meũ. Et ita cõfundunt nostri propheta. i. astrologi, vnusquisq; ex visione sua, quã prophetauerint ex constellationibus, nec operientur pallio facino vt mentiantur.

Zach. 13

¶ De sacris authoritatibus & reuelationibus futuræ inundationis. Cap. LIII.

Catholica ecclesia astrologis & superstitiosis philosophis, cæterisq; diuinantibus silentiũ imponit, & veris innititur prophetis, qui reuelatione summæ & diuinæ veritatis, futura prædicunt, vt auertant mala & suadeant bona. Enimvero præcognitio futuroꝝ euentuũ quæ assumit ex diuinis reuelationibus, proprie est prophetica & omnino certa, nisi esset cõditionata, vt in principio huius æditionis notatũ est. Aliter deus in suis iudicijs nõ mutat

Malach. 3

Nã ipse quoq; Ptholomæus & cæteri celebres astronomi in tractatu de quæstionibus, fati necessitatẽ pernegãt, clarantq; solã quæstionẽ, quæ ab animi impetu cœlitus moto proficiscit, esse legitimã. Reuelatio equidẽ secundũ gratiã prophetalẽ, ex speciali erga homines diuina pietate proficiscẽs, datur ipsis hominibus ad emendationẽ vel ad cautelã, neq; fallit, sed ad punctũ implebit, saluatore dicente: Amen dico vobis, donec transeat cœlũ & terra, iota vnũ aut apex vnus non præteribit à lege, donec omnia fiant.

Mat. 5

I § Solius vero dei est præscire futura, quæ pater posuit in sua potestate & eorũ quoq; est quibus deus voluerit reuelare. Illi aut̃, qui aliũde q̃ ex deo attentant futuroꝝ prænotionem, tanq̃ idola dicunt diuinare, i. deitatis iura sibi vsurpare. Hinc

Astor. 1.
26. q. 5. i sum

Esaias: Annuntiate quæ vêtura sunt in futurũ, & sciemus quia dii estis vos. Superhumana quidẽ est ois cognitio futuroꝝ si causam nõ habet in natura determinatã, Dependet em̃ à dei voluntate, prouidentiaq; & ab humanis cognitionibus cõprehendi vel astrologoꝝ deliramentis promitti minime queunt.

Esaiæ. 14
Picus. 4. cõtra astrol. 12
2. de prænot. 3.
& 3. & c. 4

II § Etsi dispositio inferiorũ corporoꝝ est à causis superioribus, tñ ordine variabili, quia cõtingenter potest cadere in vtrãuis partẽ pro natura. s. res quæ mouent. Aliquãdo em̃ futura iam habet suas causas in natura, vnde naturalis prænotio sibi multa futura vendicat. Sicut medicina, res rustica & nautica, plerũq; aliarũ artes nõ ex astris, sed ex naturalibus causis propinquis vel ex coniecturis remotis, vel etiã ex diurnis experimẽtis docent futura. Ad ea autẽ, quæ humanos sensus & intelligẽcias superant, peruenire nequimus absq; dei oia prænotentis reuelatiõẽ

& c. 32 § 10
& c. 5 § 3
§ 20. §. 18 ifl
§. i pr. plo.
§. c. 51.
in prin.
§. eo. §. 1. &
j. c. 53. in pr.
§. c. 43. §. 11
& j. c. 56. §. 5

§ c. 42. §. 1.
in fi. & j. ca.
59. §. 3
§. eod. §. 11.

§. ca. 52. §. 8
§. ca. 31. §. 15
& j. c. 56 § 7
j. ca. 58. §. 8
§. c. 1. §. 5
§. c. 30. §. 6.
& j. c. 58. §. 4
& j. c. 62 § 17
§. c. 52. §. 16.
§. c. 1. §. 2. &
j. ca. 66. §. 10
§. c. 52. §. 22
& j. c. 69. § 4
§. c. 52. §. 21.
& j. c. 63 i pr
§. c. 51. §. 16.
& j. c. 64 i p.

§. c. 51. §. 21.
§. c. 51. §. 12.